

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ.

Αγαπητοί γονείς

σας ευχαριστούμε για την εμπιστοσύνη και την καλή διάθεση για συνεργασία που δείξατε στην διάρκεια της σχολικής χρονιάς. Η στάση σας μας βοήθησε να υλοποιήσουμε τους περισσότερους από τους στόχους που θέσαμε αρχικά στον ετήσιο παιδαγωγικό σχεδιασμό της σχολικής μονάδας και επιπλέον να προβούμε σε καινοτόμες δράσεις. Η κάθε σχολική μονάδα οφείλει να διαμεσολαβήσει ανάμεσα στον γονιό και στην σχολική πραγματικότητα ώστε να διευκολύνει τον μαθητή να ενταχθεί ομαλά στην περιβάλλον του σχολείου και να βοηθήσει τον γονιό να ανταποκριθεί στις ανάγκες και στις υποχρεώσεις που δημιουργούνται με την φοίτηση του παιδιού στο σχολείο. Να διαμορφώσει την στάση του αποδεχόμενος το παιδί του ως αυτόνομη προσωπικότητα, ενισχύοντας την συναισθηματική του νοημοσύνη.

Η σχολική μονάδα αυτοαξιολογεί το έργο της , αναστοχάζεται και επαναπροσδιορίζει τους στόχους της για την επόμενη σχολική χρονιά. Οι στόχοι μας ορίζονται από τον γενικότερο σχεδιασμό του προγράμματος σπουδών στο Νηπιαγωγείο και είναι **επικοινωνία, συνεργασία, ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και αυτονομίας, η ανάπτυξη της κοινωνικής ταυτότητας του μαθητή και η καλλιέργεια δεξιοτήτων που σχετίζονται με την ανάπτυξη της ταυτότητας του αυριανού πολίτη.**

Οι στόχοι υλοποιούνται μέσα από προγράμματα που αφορούν την ομαλή μετάβαση από την οικογένεια στο νηπιαγωγείο και την διευκόλυνση της ομαλής μετάβασης στο Δημοτικό σχολείο .Ο ρόλος του γονιού σε όλη την εκπαιδευτική διαδικασία, θεωρείται ενεργός και συμμετοχικός έτσι που η μάθηση να είναι μια συνεχόμενη λειτουργία που συντελείται στα δύο περιβάλλοντα συγχρόνως σχολείο και οικογένεια.

Σε αυτή την συνάντηση προτιμήσαμε αντί για πληροφορίες για την πρόοδο των παιδιών να προτείνουμε ερωτήματα που αφορούν την προσωπική σας στάση και τις προσδοκίες σας για την είσοδο του παιδιού σας στην εκπαιδευτική κοινότητα και που φυσικά οι απαντήσεις είναι καθαρά προσωπικές και έχουν σχέση με την δική σας ατομική ευθύνη που έχετε ως γονιός για την ανατροφή του παιδιού σας.

1. Ποιές ήταν οι εμπειρίες από την δική σας σχολική ζωή. Είναι σημαντικός παράγοντας για τον τρόπο που θα αντιμετωπίσετε την σχολική ζωή του παιδιού σας. Συνήθως οι γονείς μεταφέρουν τις δικές τους φοβίες και εμπειρίες στα παιδιά τους και κυρίως προβάλλουν τις δικές τους προσδοκίες

2. Τι είναι πιο σημαντικό για σας, το να είναι το παιδί σας τέλειος μαθητής με άριστες επιδόσεις ή ένα συναισθηματικά υγιές και αυτόνομο παιδί που μπορεί να επιλύει προβλήματα που δημιουργούνται στις σχέσεις του με τους συνομιλήκους χωρίς την δική σας παρουσία.

3. Πόσο το διευκολύνεται γι αυτό. Πόσο του δείχνεται εμπιστοσύνη και πόσο συχνά πιστεύετε ότι οι λύσεις που εσείς δίνετε είναι οι σωστές.

4. Σε ποιο βαθμό είστε ψυχολογικά έτοιμος να αφήσετε το παιδί σας να γίνει υπεύθυνο για την συμπεριφορά του απέναντι στην γνώση και την σχολική εργασία.

5. Φοβάστε ότι το παιδί σας θα έχει κάποια μαθησιακά προβλήματα ή προβλήματα συμπεριφοράς στο σχολείο.-π.χ επιθετικότητα, θυματοποίηση, δειλία, ανασφάλεια, υπερκινητικότητα. Είστε διατεθειμένος να τα αντιμετωπίσετε σε συνεργασία με το σχολείο.

6. Στο πρόσωπο του εκπαιδευτικού βλέπετε έναν συνεργάτη ή έναν άνθρωπο που θέλει να υποτιμήσει το παιδί σας και εσάς.

Σκεφτείτε ότι το ζήτημα δεν είναι πως θα είναι κάποιος τέλειος γονιός με παιδιά τέλειους μαθητές αλλά πως η φοίτηση του παιδιού στο σχολείο δεν θα διαταράξει τις σχέσεις των μελών της οικογένειας.

Καλή πρόοδο σε όλους

Το νηπιαγωγείο ως προνομιακός χώρος για την προώθηση του εγγραμματισμού και της σχολικής επιτυχίας

Στο πλαίσιο ερευνών, που έχουν πραγματοποιηθεί κατά την τελευταία εικοσαετία στο σύγχρονο δυτικό κόσμο, έχει διαπιστωθεί ότι, παρά την επέκταση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, το ζήτημα του λειτουργικού αναλφαβητισμού δεν έχει αντιμετωπιστεί. Στις λεγόμενες προηγμένες χώρες πολλοί είναι οι άνθρωποι όλων των ηλικιών που δε χειρίζονται το γραπτό λόγο σε βαθμό που να τους επιτρέπει να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους και να ασκήσουν πλήρως τα δικαιώματά τους ως πολίτες. Πολλοί από τους ανθρώπους αυτούς φοίτησαν για αρκετά χρόνια στο σχολείο, δεν τα κατάφεραν όμως ή, πιο σωστά, το σχολείο δεν τα κατάφερε να τους μάθει γράμματα...

Παράλληλα μελέτες έχουν αποκαλύψει ότι η σχολική αποτυχία συνδέεται στενά με την αποτυχία του εγγραμματισμού στις μικρές ηλικίες και ότι η προσχολική βαθμίδα μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στην πρόληψη των δυσκολιών σε αυτόν τον τομέα.

Η παρούσα εισήγηση έχει στόχο να επιχειρήσει να τεκμηριώσει πώς το νηπιαγωγείο, λειτουργώντας σε ένα παιδαγωγικό πλαίσιο όπου:

- ακούγεται η φωνή των παιδιών και λαμβάνονται θετικά υπόψη οι προηγούμενες γνώσεις και οι εμπειρίες τους
- προκαλείται η φυσική τους περιέργεια, ενεργοποιείται η σκέψη τους και απελευθερώνεται η δημιουργικότητά τους
- ενθαρρύνεται η συμμετοχή τους και η μεταξύ τους συνεργασία και ενισχύεται η αυτονομία τους

και διαμορφώνοντας ένα μαθησιακό περιβάλλον πλούσιο σε ενδιαφέροντα ερεθίσματα και δραστηριότητες γραπτού λόγου, μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στην προώθηση του εγγραμματισμού και της συνακόλουθης σχολικής επιτυχίας όλων των παιδιών. Σε αυτή την αντίληψη, η προσέγγιση του γραπτού λόγου δεν αντιμετωπίζεται ως διδασκαλία της τεχνικής του σχεδιασμού των γραμμάτων, της κωδικοποίησης και αποκωδικοποίησης, αλλά εστιάζει στην ενεργοποίηση της σκέψης των παιδιών για την αναζήτηση του νοήματος.

Χαρά Δαφέρμου
Ερευνήτρια ΚΕΕ

Η διπλή σημασία της «μετάβασης»

ΜΕΤΑΒΑΣΗ

Αυτοπεποίθηση, ευχαρίστηση,
χαρά, υπερηφάνεια,
ικανοποίηση,
κίνητρο για
περαιτέρω ανάπτυξη
και πρόοδο.

Αβεβαιότητα, άγνοια, άγχος,
αγωνία, αναστάτωση, ανησυχία,
απροθυμία, άρνηση, δυσφορία,
διατάραξη ισορροπίας,
ενοχληση, κούραση, νευρικήτητα,
φοβία, ταραχή, τλαιπωρία.

2. Γιατί η μετάβαση επιφέρει σημαντικές αλλαγές στο παιδί:

Η μετάβαση είναι μια πολύπλοκη διαδικασία, κατά την οποία το παιδί εγκαταλείπει το οικείο περιβάλλον του νηπιαγωγείου και μετακινείται στο καινούργιο περιβάλλον του δημοτικού σχολείου, το οποίο έχει τους δικούς του κανόνες λειτουργίας και οι οποίοι διαφέρουν αρκετά από τους κανόνες του νηπιαγωγείου. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, το παιδί οφείλει να προσαρμοστεί και μάλιστα γρήγορα σε πολλές αλλαγές ταυτόχρονα.

Οι αλλαγές που καλείται να αντιμετωπίσει ένα παιδί κατά τη μετάβασή του στο δημοτικό σχολείο είναι:

- Αλλαγή στην ομάδα των συμμαθητών/-τριών.
- Αλλαγή του εκπαιδευτικού της τάξης.
- Αλλαγή στο χώρο και στη διαρρύθμισή του.
- Αλλαγή στους σχολικούς κανόνες.
- Αλλαγή στη διαχείριση του σχολικού χρόνου/ωρολόγιο πρόγραμμα.
- Αλλαγή στον τρόπο εργασίας.
- Αλλαγή στην ελεύθερη κίνηση/παιχνίδι στην τάξη.
- Αλλαγή στην αξιολόγηση της σχολικής επίδοσης.

Οι γονείς δεν πρέπει να ξεχνάνε επίσης ότι:

- ❖ Είναι σημαντικότερο **το πώς** ασχολούνται με το παιδί τους από **το πόσο** ασχολούνται με αυτό.
- ❖ Είναι θεμιτό και οι ίδιοι να χρειάζονται χρόνο για την προσωπική και επαγγελματική τους ή άλλη ανάπτυξη.
- ❖ **Ούτε οι ίδιοι είναι αλάνθαστοι!**

ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ

Είναι προφανές και δεν χρειάζεται ιδιαίτερη ανάλυση το ότι όλοι οι άνθρωποι αισθανόμαστε ικανοποίηση και ενισχύεται η αυτοπεποίθησή μας όταν αντιμετωπίζουμε μια δύσκολη κατάσταση με επιτυχία. Η επιτυχής αντιπαράθεση με άγνωστες ή/και δύσκολες καταστάσεις οδηγεί σε υψηλότερο επίπεδο ικανοτήτων και τελικά σε περαιτέρω προσωπική ανάπτυξη και πρόοδο. Είναι επίσης γνωστό ότι για να τολμήσει κανείς να ασχοληθεί με τη λύση ενός προβλήματος και για να μην παραιτηθεί εξαρχής από την προσπάθεια θα πρέπει να αισθάνεται ότι έχει μια βάση σχετικών γνώσεων και ικανοτήτων.

Η παραπάνω διαπίστωση ισχύει, κατ' αναλογία, και για τα παιδιά που έρχονται για πρώτη φορά στο σχολείο και φυσικά αντιμετωπίζουν τις δυσκολίες της μετάβασης εξαιτίας μεταβολών στον τρόπο δουλειάς. Κάθε φορά που το παιδί θα αντιμετωπίζει με επιτυχία τις δυσκολίες που προκαλεί η μετάβαση θα οδηγείται σε ένα υψηλότερο επίπεδο προσωπικής ανάπτυξης. Για παράδειγμα, όταν ένα «πρωτάκι» την πρώτη εβδομάδα της σχολικής ένταξης, σε ένα πολυθέσιο σχολείο, την ώρα του διαλείμματος, δεν βρίσκει τη δασκάλα του για να τη ρωτήσει για κάτι που έχει ανάγκη, όπως ήταν συνηθισμένο να κάνει στο νηπιαγωγείο, καταφέρει τελικά να βρει λύση στο πρόβλημά του, τότε την επόμενη φορά που θα βρεθεί μπροστά σε ανάλογο πρόβλημα θα αξιοποιήσει την προηγούμενη θετική εμπειρία και θα το αντιμετωπίσει γρηγορότερα και ευκολότερα.

Αναμφίβολα αυτή η ετοιμότητα του παιδιού να βρει τρόπο να γεφυρώνει τις διαφορές που θα συναντά στο δημοτικό σχολείο σε σχέση με το νηπιαγωγείο οφείλεται στην κατάλληλη προετοιμασία του παιδιού πριν από την ένταξή του στο σχολείο.

5. Τότε το παιδί είναι σωστά προετοιμασμένο για να αρχίσει τη φοίτησή του στο δημοτικό σχολείο και τι πρέπει να κάνουν οι γονείς, ώστε το παιδί να αντιμετωπίσει με επιτυχία τις προκλήσεις/δυσκολίες της μετάβασης:

Η προετοιμασία του παιδιού για να ξεκινήσει τη φοίτησή του στο δημοτικό σχολείο είναι μια μακροχρόνια, πολυδιάστατη και σύνθετη διαδικασία, στην οποία συμβάλλουν κυρίως οι γονείς, το νηπιαγωγείο, το δημοτικό σχολείο και βέβαια το ίδιο το παιδί. Η διαδικασία αυτή αρχίζει από πολύ νωρίς και συστηματοποιείται δύο χρόνια πριν από την είσοδο του παιδιού στο δημοτικό σχολείο. Τότε πρέπει να αρχίζει η άμεση συνεργασία των γονέων με το νηπιαγωγείο και η έμμεση συνεργασία τους με το δημοτικό σχολείο. Συγκεκριμένα οι τρεις πλευρές (γονείς, νηπιαγωγείο, δημοτικό σχολείο) επι-

βάλλεται να συνεργαστούν έγκαιρα μεταξύ τους, για να αποκτήσουν μια ενιαία και κοινή αντίληψη σχετικά με τους στόχους αυτής της προετοιμασίας και επίσης για τον τρόπο υλοποίησης αυτών των στόχων. Σε κάθε περίπτωση η διαδικασία της προετοιμασίας του παιδιού έχει ως κύριους στόχους:

- ◆ Να αγαπήσει το σχολείο.
- ◆ Να καταστεί ικανό να ανταποκρίνεται δημιουργικά στις απαιτήσεις του σχολείου και να είναι ευχαριστημένο και περήφανο από την εκπλήρωση αυτών των απαιτήσεων.
- ◆ Να διαμορφώσει μια θετική στάση προς τη μάθηση.

Οι γονείς μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη των παραπάνω στόχων αν γίνει σαφές ότι το κύριο μέλημά τους δεν πρέπει να είναι η πρόωγη προετοιμασία και η αποσπασματική εξάσκηση του παιδιού στη γραφή, στην ανάγνωση και στην αριθμηση, αλλά η προσπάθεια να αναπτύξει το παιδί βασικές επικοινωνιακές/κοινωνικές δεξιότητες, ώστε:

- > Να διακρίνει οφθαλμοφανείς κινδύνους και να τους αποφεύγει.
- > Να είναι κατανοητός ο τρόπος που μιλάει.
- > Να ζητάει βοήθεια όταν τη χρειάζεται.
- > Να αυτοεξυπηρετείται, να έχει αυτόνομη δράση.
- > Να ακούει με προσοχή τους άλλους.
- > Να ακολουθεί οδηγίες γενικές αλλά και ατομικές.
- > Να αρχίζει να κάνει μια καθοδηγούμενη δραστηριότητα, αφού πρώτα ακούσει όλες τις οδηγίες.
- > Να μπορεί να εργάζεται ατομικά αλλά και ομαδικά.
- > Να ολοκληρώνει την εργασία που αρχίζει.
- > Να τακτοποιεί τα πράγματά του.
- > Να έχει αυτοκυριαρχία, αυτοέλεγχο και να αντιμετωπίζει τις συγκρούσεις χωρίς βία (όχι δαγκώματα, μπουιές, κλοτσιές).
- > Να περιμένει τη σειρά του, αλλά και να τη διεκδικεί.
- > Να συμπεριφέρεται ως μέλος ομάδας (να σκέφτεται τον εαυτό του σε σχέση με τους άλλους).
- > Να ανταποκρίνεται ανάλογα με το ρόλο που έχει σε κάθε πλαίσιο, π.χ. ως συμμαθητής/-τρια, ως αδερφός/-ή, ως φίλος/-η, ως συμπαίκτης/-τρια κτλ.
- > Να είναι πρόθυμο να δοκιμάσει νέες δραστηριότητες, να διερευνά και να πειραματίζεται.
- > Να παίρνει πρωτοβουλίες.
- > Να μιλάει για ό,τι του αρέσει και το αντίστροφο.

- > Να κατανοεί ότι το «χάνω» είναι κανόνας του παιχιδιού, όπως και το «κερδίζω».
- > Να έχει εμπιστοσύνη στον εαυτό του (αυτοπεποίθηση).
- > Να τηρεί τους κανόνες.
- > Να αναλαμβάνει ευθύνη προσωπική και ομαδική.
- > Να παίρνει αποφάσεις, να τις δικαιολογεί και να τις υλοποιεί.

Έτσι οι γονείς μπορούν να συμβάλουν αποτελεσματικά στην ορθή προετοιμασία του παιδιού τους όταν συνεργαστούν με το νηπιαγωγείο και με το δημοτικό σχολείο και αναπτύξουν έναν κοινό κώδικα επικοινωνίας.

6. Τι δεν πρέπει να ξεχνάνε οι γονείς

Οι γονείς δεν πρέπει να ξεχνάνε ότι η μάθηση πρέπει να προκαλεί ευχαρίστηση στο παιδί και ότι η σχολική επίδοση πρέπει να του φέρνει χαρά. Επίσης ότι υπάρχει ένα πλαίσιο βασικών προϋποθέσεων που πρέπει να διασφαλιστεί από τους ίδιους προκειμένου να αναπτυχθούν οι παραπάνω βασικές επικοινωνιακές/κοινωνικές δεξιότητες.

Πρέπει δηλαδή οι γονείς να φροντίζουν ώστε:

- Το παιδί να έχει ένα σταθερό βιολογικό ρυθμό, δηλαδή να έχει σταθερές ώρες φαγητού, ύπνου, εργασίας και ανάπαυσης.
- Να συναποφασίζουν με το παιδί τους τους κανόνες, αλλά και να επιμένουν στην τήρησή τους.
- Οι απαγορεύσεις τους να είναι λίγες και στα μέτρα του παιδιού και να απαιτούν με ήπια σταθερότητα την εφαρμογή τους.
- Να βάζουν όρια σχετικά με τη διαχείριση του χρόνου, κάθε πράγμα αρχίζει και τελειώνει στην ώρα του.
- Να μην κάνουν χρήση απειλών, αμοιβών, ποινών σε σχέση με τις σχολικές επιδόσεις, αλλά οπωσδήποτε να ενθαρρύνουν κάθε προσπάθεια του παιδιού.
- Να μην κάνουν συγκρίσεις με τα αδέρφια ή άλλα παιδιά για τις σχολικές επιδόσεις.
- Να μην επιμένουν στην «ξεκομμένη εξασκήση» της γραφής, της ανάγνωσης και της αριθμησης, αλλά να εκμεταλλεύονται κάθε ευκαιρία για να αναδείξουν την κοινωνική αναγκαιότητά τους.
- Να αρχίζουν από την επιβράβευση των δυνατών σημείων του παιδιού τους, για να βελτιώσουν τα αδύνατα σημεία του.
- Να ρωτούν κάθε ημέρα το παιδί τους πώς πέρασε στο σχολείο, να ακούνε τι τους λέει και να συζητούν υπεύθυνα μαζί του, όχι μόνο όταν έχει κάποιο πρόβλημα, αλλά για οτιδήποτε το ενδιαφέρει.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΟΝΙΩΝ Κ' ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ Η ΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΓΟΝΙΟΥ.

Η εγκατάσταση σχέσεων ειλικρίνειας και συνεργασίας γονέων και σχολείου δεν είναι δύσκολο εγχείρημα, φτάνει να δούμε τα πράγματα λίγο διαφορετικά και να αντιμετωπίσουμε τα καθημερινά προβλήματα με διαφορετικούς τρόπους. Για να κινηθεί προς αυτήν την κατεύθυνση ένας γονιός μπορεί να δοκιμάσει και τις παρακάτω σκέψεις και ενέργειες.

- Να πιστέψει ότι το σχολείο θέλει την επικοινωνία και τη συνεργασία μαζί του.
- Να μη διστάζει να ζητήσει σαφείς πληροφορίες για ό,τι τον απασχολεί σχετικά

με την εργασία του σχολείου. Είναι, για παράδειγμα, λογικό να θέλει να πληροφορι-
τι προβλέπεται να έχει μάθει το παιδί μέχρι το τέλος της σχολικής χρονιάς.

-Να ζητάει συγκεκριμένες πληροφορίες για το παιδί. Για παράδειγμα, να τον εν-
ρώσει ο δάσκαλος ότι "την τάδε μέρα συνέβη το εξής με τον Πέτρο" και όχι ότι "ο Πέτ-
δεν προσπαθεί αρκετά".

-Να ξεκινάει πάντα με τη σκέψη ότι ο εκπαιδευτικός έχει γνήσιο ενδιαφέρον
τα παιδιά.

-Να φροντίζει να καταλάβει καλά τι περιμένει απ' αυτόν ο εκπαιδευτικός. Γ
μένει να βοηθάει το παιδί στη μελέτη του; Τι ακριβώς εννοεί ο εκπαιδευτικός, όταν μι-
για βοήθεια στη μελέτη του παιδιού; Μήπως γονιός και εκπαιδευτικός εννοούν δις-
ρετικά πράγματα;

-Να εξηγεί στον εκπαιδευτικό τι συμφωνεί να κάνει και τι όχι και γιατί δεν συμ-
νει. Να εξηγεί πώς σκέπτεται να συνεργασθεί.

-Να προσπαθεί να βεβαιωθεί ποια παρέμβαση θα βοηθήσει το έργο του εκ-
δευτικού και ποια θα το δυσκολέψει.

-Να εκφράζει τις απόψεις του και τις αντιρρήσεις του για κάποια εκτίμηση
κάνει ο εκπαιδευτικός, ή για κάποια αξίωση που προβάλλει το σχολείο.

-Να συζητάει με τους εκπαιδευτικούς τις συνήθειες μελέτης του παιδιού κα-
ακούει προτάσεις για καλύτερα αποτελέσματα

-Να προσπαθεί να βοηθάει και ο ίδιος το παιδί να μαθαίνει.